

CENTRUL NAȚIONAL
ANTICORUPȚIE AL
REPUBLICII MOLDOVA

НАЦИОНАЛЬНЫЙ ЦЕНТР
ПО БОРЬБЕ С КОРРУПЦИЕЙ
РЕСПУБЛИКИ МОЛДОВА

Pr. 144/30.05.18
CEM

MD-2004, mun. Chișinău, bd. Ștefan cel Mare și Sfânt 198
Tel. (+373) 22-25-72-94

Nr. 06/2-3495 din 15.06. 2018
La nr.174 din 30 mai 2018

**Biroul Permanent al Parlamentului
Republicii Moldova**

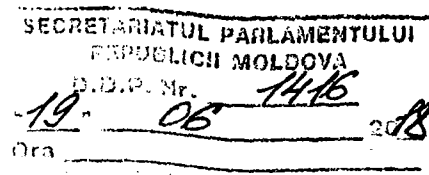
Prin prezenta, Vă remitem atașat raportul de expertiză anticorupție la proiectul de hotărâre a Parlamentului pentru modificarea Registrului monumentelor Republicii Moldova ocrotite de stat, aprobat prin Hotărârea Parlamentului nr.1531/1993.

Anexă: potrivit textului – 3 (trei) file.

Director

Bogdan ZUMBREANU

Ex.: N.Cheptea
Tel.: 022/ 257-420

RAPORT DE EXPERTIZĂ ANTICORUPȚIE

Nr. ELP18/5124 din 15.06.2018

la proiectul de hotărâre a Parlamentului pentru modificarea Registrului monumentelor Republicii Moldova ocrotite de stat, aprobat prin Hotărârea Parlamentului nr.1531/1993

Prezentul raport de expertiză anticorupție a fost întocmit de Centrul Național Anticorupție al Republicii Moldova în baza Legii nr.780/2001 privind actele legislative, a Legii nr.1104/2002 cu privire la Centrul Național Anticorupție, a Legii integrității nr.82/2017 și a Metodologiei de efectuare a expertizei anticorupție a proiectelor de acte legislative și normative, aprobată prin Hotărârea Colegiului Centrului nr.6 din 20 octombrie 2017.

I. Analiza riscurilor de corupere a procesului de promovare a proiectului

I.1. Pertinența autorului, categoriei propuse a actului și a procedurii de promovare a proiectului

Autor al inițiativei legislative este Parlamentul RM, iar autor nemijlocit este Deputați în Parlament, ceea ce corespunde art.73 din Constituția Republicii Moldova și art.47 alin.(3) din Regulamentul Parlamentului, aprobat prin Legea nr.797/1996.

Categoria actului legislativ propus este Hotărâre a Parlamentului, ceea ce corespunde art.72 din Constituție și art.6-11 din Legea nr.780/2001 privind actele legislative.

I.2. Respectarea rigorilor de transparență în procesul decizional la promovarea proiectului

Conform art.8 al Legii nr.239/2008 privind transparența în procesul decizional *"etapele asigurării transparenței procesului de elaborare a deciziilor sunt:*

- a) informarea publicului referitor la inițierea elaborării deciziei;*
- b) punerea la dispoziția părților interesate a proiectului de decizie și a materialelor aferente acestuia;*

- c) consultarea cetățenilor, asociațiilor constituite în corespundere cu legea, altor părți interesate;*
- d) examinarea recomandărilor cetățenilor, asociațiilor constituite în corespundere cu legea, altor părți interesate în procesul de elaborare a proiectelor de decizii;*
- e) informarea publicului referitor la deciziile adoptate."*

Proiectul supus expertizei și nota informativă la acesta au fost plasate pe pagina web a Parlamentului Republicii Moldova www.parlament.md, fiind asigurat accesul părților interesate la proiectul prenotat.

Suplimentar, autorul proiectului nu a asigurat informarea publicului referitor la inițierea elaborării prezentului proiect, condiție prevăzută de art.8 lit.a) din Legea nr.239/2008 privind transparența în procesul decizional.

Având în vedere că proiectul a fost plasat pe pagina web a Parlamentului Republicii Moldova și părțile interesate au acces la proiect, se constată că în procesul de promovare a proiectului asigurarea transparenței decizionale, stabilită de Legea nr.239/2008 privind transparența în procesul decizional, a fost în mare parte asigurată.

I.3. Scopul anunțat și scopul real al proiectului

Potrivit autorului, proiectul este elaborat în conformitate cu prevederile art.11 alin.(11) al Legii privind ocrotirea monumentelor nr.1530 din 22 iunie 1993 și art.13 alin.(2) lit.a) al Legii monumentelor de for public nr.192 din 30 septembrie 2011.

Prin proiect se propune excluderea unor categorii de bunuri atribuite la monumente ocrotite de stat stabilite în Registrul monumentelor Republicii Moldova ocrotite de stat, aprobat prin Hotărârea Parlamentului nr.1531 din 22.06.1993.

Inițiativa dată, potrivit autorului, este condiționată de promovarea legii privind aprobarea Registrului național al monumentelor de for public, prin care urmează să fie incluse bunurile excluse din Registrul monumentelor Republicii Moldova ocrotite de stat.

Prin urmare, scopul declarat de către autor în nota informativă corespunde prevederilor proiectului nemijlocit.

I.4. Interesul public și interesele private promovate prin proiect

Proiectul promovează interesul public, prin asigurarea unui cadru juridic adecvat pentru protejarea monumentelor de for public.

I.5. Justificarea soluțiilor proiectului

I.5.1. Suficiența argumentării din nota informativă.

În conformitate cu art.20 al Legii nr.780/2001 privind actele legislative, proiectele de acte legislative sunt însoțite de "nota informativă care include:

- a) condițiile ce au impus elaborarea proiectului, inclusiv necesitatea armonizării actului legislativ cu reglementările legislației comunitare, finalitățile urmărite prin implementarea noilor reglementări;
- b) principalele prevederi, locul actului în sistemul legislației, evidențierea elementelor noi, efectul social, economic și de altă natură al realizării lui;
- c) referințele la reglementările corespondente ale legislației comunitare și nivelul compatibilității proiectului de act legislativ cu reglementările în cauză."

Potrivit notei informative: „Având în vedere instituirea de către Parlament a Registrului monumentelor de for public prin preluarea unor obiecte din Registrul monumentelor Republicii Moldova ocrotite de stat, se propune ca respectivele bunuri să fie excluse din actul expus supra. Excepție se face doar pentru opere de artă monumentală care au în același timp și valoare istorică, după cum urmează: Statuia lui Ștefan cel Mare și Sfânt (1928) și Bustul lui Alexandru Pușkin (1885) din mun. Chișinău; Statuia lui Vasile Lupu, 1936 din or.Orhei; Obelescul „Memorialul principelui Grigorii Potemkin de Taurida” (1791) din Rădenii Vechi-Ungheni; Obelescul „Bătălia de la Cahul”, 1770 (1849) și Obelescul „Contelui Semen Voronțov” (1849) din Vulcănești; Obelescul „Memorialul hatmanului polonez Stanislaw Zolkiewsky”, sec. XVIII s. Berezovca-Ocnița; Stela „Stîlpul cărăușului” 1732, s.Rogojeni-Șoldănești. Aceste monumente vor fi înscrise în ambele registre”. [...].

Deși autorul în nota informativă face trimitere la „instituirea Registrului monumentelor de for public”, acesta, până la etapa actuală, nu este aprobat printr-o hotărâre de Parlament, condiție obligatorie stabilită la art.13 alin.(2) lit.a/1) al Legii monumentelor de for public nr.192 din 30 septembrie 2011 potrivit căruia Ministerul Educației, Culturii și Cercetării are atribuția să „elaboreze Registrul național al monumentelor de for public și îl înaintează spre aprobare Parlamentului”.

Reținem că în Parlamentul Republicii Moldova este înregistrat proiectul nr.90 din 19.03.2018 care conține atât amendamentul propus prin proiectul prenotat, cât și amendamentul privind aprobarea Registrului național al monumentelor de for public, cu anexa bunurilor incluse în registrul dat, însă are statut de examinare.

Astfel, prin proiectul precitat se asigură aplicabilitatea normelor care urmează a fi amendate, întrucât au același obiect și scop de reglementare, pe când proiectul propus spre expertiză nu va asigura pe deplin implementarea prevederilor, ceea ce va duce la un vid legislativ.

Prin urmare, este necesar să fie aprobat prin aceeași hotărâre de Parlament Registrul monumentelor de for public și amendamentele la Registrul monumentelor Republicii Moldova ocrotite de stat, astfel încât să fie asigurată coerența, consecutivitatea și echilibrul între reglementările juridice.

Se recomandă autorului de a analiza oportunitatea de a promova proiectul de hotărâre a Parlamentului pentru aprobarea Registrului național al monumentelor de for public nr.90 din 19.03.2018 sau promovarea inițiativei date, însă cu completarea proiectului cu un articol nou cu următorul conținut: „Articol 2. Bunurile care au fost excluse din cadrul Registrului monumentelor

Republicii Moldova ocrotite de lege urmează a fi incluse în Registrul național al monumentelor de for public".

I.5.2. Argumentarea economică-financiară.

Conform art.20 lit.d) al Legii nr.780/2001 privind actele legislative, nota informativă trebuie să conțină *"d) fundamentarea economico-financiară în cazul în care realizarea noilor reglementări necesită cheltuieli financiare și de altă natură"*.

Potrivit autorului, implementarea prevederilor proiectului nu necesită mijloace financiare.

II. Analiza generală a factorilor de risc ale proiectului

II.1. Limbajul proiectului

Potrivit art.19 al Legii nr.780/2001 privind actele legislative *"textul proiectului de act legislativ se elaborează [...] cu respectarea următoarelor reguli: [...]"*

c) se utilizează termeni adecvați [...] și de o largă circulație; [...]"

e) terminologia utilizată în actul elaborat este constantă și uniformă ca și în celelalte acte legislative și în reglementările legislației comunitare; se va utiliza unul și același termen dacă este corect, iar folosirea lui repetată exclude confuzia; [...]"

g) se evită folosirea [...] cuvintelor și expresiilor [...] neutilizabile și/sau cu sens ambiguu;

h) se evită tautologiile juridice; [...]"

Textul proiectului corespunde tehnicii legislative și normative, regulilor limbajului și expresiei juridice.

II.2. Coerența legislativă a proiectului

În textul proiectului nu au fost identificate norme contradictorii sau conflicte dintre prevederile acestuia cu reglementările altor acte legislative sau normative în vigoare.

II.3. Activitatea agenților publici și a entităților publice reglementată în proiect

Prevederile proiectului nu reglementează activitatea agenților publici și a entităților publice.

II.4. Atingeri ale drepturilor omului care pot fi cauzate la aplicarea proiectului

Prevederile proiectului nu aduc atingere drepturilor fundamentale ale omului consacrate de Constituția Republicii Moldova, Declarația Universală a Drepturilor Omului și Convenția Europeană a Drepturilor Omului.

III. Concluzia expertizei

Proiectul a fost elaborat de către un grup de deputați în Parlamentul Republicii Moldova și are drept scop protejarea monumentelor de for public. Argumentele autorului justifică parțial promovarea acestuia.

Proiectul respectă rigorile de transparență impuse de Legea nr.239/2008 privind transparența în procesul decizional.

Prin proiect se propune excluderea unor categorii de bunuri atribuite la monumente ocrotite de stat stabilite în Registrul monumentelor Republicii Moldova ocrotite de stat, aprobat prin Hotărârea Parlamentului nr.1531 din 22.06.1993.

Deși proiectul nu conține factori de risc și riscuri de corupție, acesta nu asigură pe deplin coerența, consecutivitatea și echilibrul între reglementările juridice, întrucât nu conține reglementări privind aprobarea Registrului monumentelor de for public.

Se propune de a analiza oportunitatea de a promova proiectul de hotărâre a Parlamentului în mod simultan cu proiectul de hotărâre a Parlamentului pentru aprobarea Registrului național al monumentelor de for public (inițiativa nr.90 din 19.03.2018) sau promovarea inițiativei date cu completarea cu un articol nou cu următorul conținut: „Articol 2. Bunurile care au fost excluse din cadrul Registrului monumentelor Republicii Moldova ocrotite de lege urmează a fi incluse în Registrul național al monumentelor de for public”.

15.06.2018

Expert al Direcției legislație și expertiză anticorupție:

Natalia CHEPTEA, Inspector principal

